

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

Часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№1-2 (38-39) січень-лютий 2008 р.

ВИСОКОСНИЙ РІК – БЛАГОСЛОВЕН

Чому деякі християни бояться року з 29-м лютого?

- Із весіллям треба поспішити до Пилипівки, бо ж наступний рік – високосний...
- У нову хату переселятись не будемо, хай рік так постоїть, бо то ж рік високосний...
- Той рік високосний буде – люди мертимуть як мухи...
- З нового року добра не жди: високосний...

Такі й подібні розмови чув кожен із нас, і щоразу, тільки-но завершується «звичайний» рік та підходить на день більший, як вони поновлюються. Чому ж бувають роки високосні, чому люди їх бояться і як до цього ставитися православним християнам?

Сорок шостого року до нашої ери правитель Римської імперії Юлій Цезар увів новий, удосконалений календар для своєї держави. Усю наукову роботу виконала група вчених під керівництвом астронома Созигена, але, як це не раз буває, слава дісталась тому, хто підписав указ, – Юлієві Цезарю: календар стали називати юліанським (тепер ми ще кажемо – старий стиль). У ньому задля точнішого числення часу було впроваджено додатковий день кожного четвертого року. Річ у тім, що період обертання Землі навколо Сонця становить приблизно 365 днів і 6 годин. Щоб вирівняти це шестигоднє зміщення, і доставляється «зайвий» день.

Рік у тогочасних римлян завершувався не груднем, а лютом. По-латині він називається фебруаріас, був присвячений язичницькому богові Плутону, володареві підземного царства мертвих, інше ім'я якого – Фебруус. Тому-то й був останнім цей місяць у році, що присвячувався богові смерті, тоді здійснювались й ритуали поминання померлих. Згодом рік у римлян став починатись із січня – януаріаса, місяця, присвяченого богові часу Янусові.

Дні місяця римляни лічили не так, як лічи-

мо ми, – просто *перше, друге, третє...* Кожне перше число називалося *календи* (звідси й слово «календар»), друге – *першим після календ такого-то місяця*, третє – *другим після календ* і т. д. Кожне п'ятнадцяте чи тринадцяте числа називалися *іди*. Відповідно, те, що по-нашому називається, наприклад, шістнадцятим березня, римляни називали першим днем після мартівських (березневих) ід. Останні ж дні місяця лічилися як такі-то перед такими-то календами. Тож 24 лютого називалося так: шостий день перед мартівськими календами.

Як Ви гадаєте, куди доставив ще один день астроном Созиген? Правильно, в кінець року, у фебруаріас. 25-м лютого. Тому це число римляни стали називати другим шостим – *bi sextus*. Саме тому рік, більший на один день, називається високосним: не від слова «високий», як може здатися на перший погляд, а від спотвореного латинського *bi sextus*. Було вирішено вставляти «другий шостий день перед березневими календами» щочетвертого року. Але чому додатковий день став саме 25-м фебруаріаса, а не останнім днем року? Річ у тім, що фебруаріас єдиний мав парну кількість днів

– 28, бо парна кількість вважалася символом завершення, отже й смерті. Тож 29 фебруаріаса просто не могло бути з цієї причини.

Далеко згодом, у XVI ст., за Папи Римського Григорія XIII, коли наспіла пора для чергової календарної реформи і з 1582 року було введено т. зв. новий, або ж григоріанський, стиль, високосними було вирішено вважати ті роки, котрі діляться на чотири без остачі, крім тих, що мають наприкінці два нулі. Тоді вже було й 29 лютого.

Ми вже знаємо, що лютий, фебруаріас був у Стародавньому Римі присвячений богові смерті. Тож язичники вважали, що, пошановуючи Фебрууса, належить утримуватись від деяких справ, аби не накликати на себе його гнів. Згодом цей забобонний страх зберігся лише стосовно високосних років – коли лютий має на один день більше, цебто виділений з інших.

На Першому Вселенському соборі 325 року Церква прийняла до використання юліанський календар. Проте тодішні християни, зокрема й римляни родом і культурою, не зважали на марнотвірства – наприклад, не утримувались від укладання шлюбів, продажу, купівлі тощо у лютому чи у високосний рік. Вони поклонялися істинному Богові, Володареві часу, Володареві життя і смерті, а не поганським божкам. Проте малу-помалу язичницькі передсуди стали проникати у християнське середовище. І хоча давно кануло в небуття поклоніння Плутону-Фебруусу, забобонний страх перед високосним роком зберігся.

Та чи ж личить нам, православним християнам, вірити в «неблагодатність» 2008 року? Хіба не знаємо ми, що не цифри (наприклад, номери років, котрі діляться на чотири) винні у наших нещастях, а наші гріхи? Хіба Творець не кожної години, не кожного дня, не кожного року приймає наші щирі молитви і добрі вчинки? Тож облишмо забобони і вірмо Господу, Він благословляє і високосний рік.

Віктор ГРЕБЕНЮК
Світлина прот. Віталія СОБКА

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

14 січня – Святителя Петра Могили, митрополита Київського і Галицького та всієї Руси

Торік у жовтні в італійському місті Равенна відбулася зустріч глав усіх Православних Церков із найвищими чинами Католицької Церкви. Ішлося про те, на яких основах можливе в майбутньому возз'єднання Християнства. Чітко було висловлено нашу точку зору: Православ'я згодом зможе об'єднатися з Католицизмом насамперед із тією умовою, що Папа Римський буде не главою Христової Церкви з безмежною владою, а «першим по честі й любові». Ватиканські власті сприйняли це вельми люб'язно, хоча, зрозуміло, до цілковитого порозуміння ще довгий шлях.

Напевне, святитель Петро Могила, якого і Київський, і Московський Патріархати не так давно визнали Божим угодником, порадив із цієї новини на Небі, бо ж іще у XVII ст. багато працював на ниві возз'єднання Християнства, міцно тримаючись Православ'я.

У житті, яке написав сам Патріарх Філарет, читаємо, що цей святець був дуже знатного роду: сином князя Молдавії, шляхтичем польським, багатим і впливовим у тодішній Речі Посполитій. Коли заможні українці пе-

реходили в унію, бо польська влада не визнавала самого існування нашої Церкви, молодий архимандрит Києво-Печерської лаври Петро, який уже встиг вивчитись у провідних університетах Європи, став фактичним очільником Благочестя на Русі-Україні. Свої великі статки він щедро витрачав на зведення нових монастирів і храмів та відновлення старих, на розвиток шкільництва і видавничої справи, бо добре розуміє: оборонити Православ'я можна лише просвітою, навчанням чистої віри.

У ті часи наша Церква була у великому занедбанні: єпископи й священники часто-густо провадили далеко не зразкове життя, освіченість православних була зовсім низькою. Тож коли отця Петра обрали митрополитом Київським і Галицьким та всієї Руси, він багато старань доклав для наведення канонічного порядку в Православ'ї. Укладає і видає своїм коштом «Православне сповідання віри» – книгу, яку розглянули на своїх соборах усі тодішні Православні Церкви і затвердили усі східні Патріархи. Тож відтоді не тільки у нашій Батьківщині, а й по всьому світу припинилися балакани недоброзичливців, що, мовляв, пра-

вославні «самі не знають, у що вірять». Нарешті з'явилась офіційна книга, у якій стисло викладено православне віровчення, щоб ні усне передання, ні приватні переписувачі не внесли до нього хиб. Не секрет, що при її написанні владика Петро користувався католицькими книжками такого типу – катихізмами, із яких запозичив форму (запитання – відповідь) та побудову, при цьому ні на йоту не пошкодивши православного вчення.

Другою величною працею Петра Могили було укладання й видання Требника і Службеника – книг, за якими священники служать. Тепер усі панотці по всій Русі мусили строго дотримуватись одного тексту й однієї послідовності відправ, а все невластиве Православ'ю, що проникло до наших служб за часи упадку духовної освіти, вилучалося. Проте свяятий Петро вніс до давніх текстів і деякі свої молитви та нові служби (наприклад, чин освячення криниці). При цьому він, знов-таки, користувався і католицькими книжками, але не сліпо наслідував усе те добре, що варто було запозичити, а наповнював його православним духом. Так з'явилися, до прикладу, в нашій Церкві пасії – перед-

великодні читання уривків з Євангелія про страждання Ісуса Христа. Спершу ці нововведення дехто сприймав насторожено, митрополита навіть звинувачували у таємному уніатстві, але врешті-решт навіть у Московії, де особливо ретельно стереглися всього нового, прийняли доробок Петра Могили.

Багато працював свяятий на ниві возз'єднання українського Християнства – Православ'я з Уніатством, бо розумів, якої величезної шкоди завдає ця «боротьба Руси з Руссю». Він провадив богословські дискусії, писав дипломатичні листи, узгоджував плани, не був проти деяких другорядних поступок – але не поступався ні в чому головному. Одна з головних же перепон для скасування розколу полягала у ставленні до служіння Папи Римського. Ким він має бути – безроздільним володарем Християнської Церкви чи першим із рівних, показуючи в усьому приклад любові й доброчесності? На жаль, тодішній Ватикан стояв на позиції абсолютної влади Папи, тож настійний голос Петра Могили тоді не був почутий. Напевне, за молитвами таких подвижників, як свяятий Петро, часи такі змінюються.

Віктор ГРЕБЕНЮК

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця найпопулярніша й найтиражніша волинська релігійна газета стала такою і для Вас – передплатіть її у будь-якому поштово-му відділенні області, починаючи з будь-якого місяця. Вартість одного примірника

з доставкою – лише **38 к.** (без вартості приймання передплати). Передплатний індекс у поштово-му каталозі обласної періодики – **91241**. Архів основних публікацій «Волинських єпархіяльних відомостей», оперативні церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavja.lutsk.ua

НОВИНИ

Архієрейські служіння

У грудні минулого року єпископ Луцький і Волинський Михаїл побував у Горохові, де освятив новий кам'яний престіл храму Святителя Миколая Чудотворця (перший такого типу в єпархії) й очолив Божественну Літургію. З архієреєм співслужили декан протоієрей Андрій Сидор, настоятель протоієрей Роман Янів та інші священнослужителі. Темою проповіді владики була благодать Святого Духа, яка особливо відчувається у церкві. «Багато порогів переступаємо за своє життя, але переступивши поріг Божого дому, відчуваємо зовсім особливу атмосферу. Важливо, щоб цю благодать забрати із храму додому й жити з нею, аби, переступивши інший поріг – кінець земного життя, – перейти у Царство Вічної Благодаті», – мовив преосвященний.

***

Волинська єпархія, як і Волинська область, неоднорідна. Південні райони завжди були більш розвинені, мали й вищу національну свідомість, на відміну од Полісся. Якщо глянути на спеціальну карту, що показує розміщення парафій, одразу впадає у вічі: в південних районах кількість громад і храмів Київського Патріархату вже перевищує кількість приходів Патріархату Московського. Проте що далі на Полісся, то становище все більше не на користь УПЦ КП. Щоправда, останніми роками ситуація виправляється й тут.

Тож коли єпископ Луцький і Волинський Михаїл приїздить у парафії південних районів, щоб освятити нову церкву чи наріжний камінь на початок будівництва, він радіє з цієї події, а коли на глибоке Полісся – радіє подвійно.

У грудні владику в співслужінні з обласним деканом протоієреєм Іваном Семенюком, настоятелем священником Миколою Цап'юком та іншими священнослужителями освятив баню величного храму Святої Трійці в Липинах, заможному селі, що вже, по суті, злилося з Луцьком. Владика висловив захоплення працею громади, а сім'ю Кузьмів, яка особливо постаралась у цій боговгодній справі, нагородив благословенною грамотою. «Єпархія буде допомагати і вам, браття й сестри, але насамперед потребують допомоги наші парафії на Поліссі. Разом же ми – одна велика православна родина, тож маємо допомагати одні одним», – сказав преосвященний.

Наступного дня керуючий єпархією освятив місце під майбутній храм Преподобного Іова Почаївського у маленькому й небагатому селі Масловець Любомльського деканату. Це буде лише третя церква Київського Патріархату в цьому поліському районі, де вже діє сім громад. Хоч місцева влада неприхильно ставиться до рішення селян, але їй шкоди не чинить. Не коїли розбрату й ті масловчани, котрі тгнуть руку за Московським Патріархатом. Тож на освячення хреста на місці зведення Божого дому прийшло несподівано багато людей, які показали добре знання церковних звичаїв, хоча церкви в Масловець досі не було. Архієрей захопив усіх до рівної праці на духовній ниві, подарував новоствореній громаді ризи, напрестольні хрест і Євангеліє, склав вагому грошову пожертву, роздав чимало примірників «Закону Божого», «Волинських єпархіальних відомостей» та іншої літератури. У святі взяли участь

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

СІМДЕСЯТ –
ЦЕ ТІЛЬКИ ПОЧАТОК

Незадовго перед вибухом Першої світової війни у Ківерцях Луцького повіту згоріла церква. Уже друга в цьому селі. Наступні бурхливі події довго не давали змоги споруджувати храми, та ківерчани все-таки задумали знову звести Божий дім. Громадою збирали кошти, їздили до Луцька домогатися дозволу. Дозвіл одержали на каплицю, але поставили повноцінну церкву. Саме тоді, коли в Польщі настав пік гоніння на Православ'я. Цікаво, що збереглась і документація тих часів, і фотознімки, що зафіксували етапи будівництва.

Нині всю багату на події й особистості минулину цієї парафії (тепер село називається Прилуцьке) зібрано під одну палітурку. До 70-річчя храму, що відзначалося 20 січня, місцеві краєзнавці Олексій і Сергій Кирилюки підготували й видали книгу «Історія церкви Св. Івана Хрестителя села Прилуцьке, 1937–2007 роки».

Готуючись до цієї дати, парафіяни й настоятель протоієрей Василь Мураль провели

великі ремонтні роботи; здійснено реставрацію іконостасу тощо.

На ювілей до Прилуцького прибули єпископ Луцький і Волинський Михаїл, декан протоієрей Олег Ткачусь, луцьке й ківерецьке духовенство. У проповіді під час святової Літургії владику наголосив, що пройденій громадою шлях позначено широко вірою і значними здобутками, але сімдесят років – це лише початок великої історії та великого шляху у вічність.

Преосвященний вручив благословенні грамоти парафії в цілому, а також старості Юрієві Кирилюку, касирці Євгенії Бодячук, дитячому хорові недільної школи, церковному хору і зокрема його регентці Людмилі Глембоцькій та найстарішій хористці Любові Кульбачинській, дитячій недільній школі, парафіянину Олексієві Кирилюку.

Віктор ГРЕБЕНЮК
Світлина Віталія САРАПІНА

ЯК НЕОПАЛИМА КУПИНА

Понад 360 років стоїть храм у с. Підбереззя,
та тепер... напівпорожній

Здавна славиться Волинь святими перлинами. Змінюються покоління, епохи – а вони стоять, мовчазні свідки подій, вбирають наші болі, наші сльози, обертаючи це в намолену благодать. І нуртує душа, сильніше б'ється серце, коли серед мирської суєти, серед сірої сучасності переступаєш кілька століть – і опиняєшся в незвіданому середньовіччі. Одним із таких острівців блаженства є Аннозачаттівська церква в селі Підбереззя Горохівського району. Про її будівництво не збереглося відомостей, а от освячена була 1644 року. Це одна із найстаріших святинь Волині, якій вдалося вистояти під час багатьох воєн та гоніння.

Старожили села пам'ятають про деякі перипетії навколо храму. Анна Литвин, яка дякує тут 35 років, згадує:

– Десятирічною почала ходити до церкви на клирос співати. Тоді при церкві діяла своєрідна недільна школа і саме там навчали дітей співу. І ми «Отче наш...» співали і все інше. І ті, хто любив церкву, так і лишилися. 1970 року в моєму житті сталася велика біда: я поховала сина. Він загинув в армії. І з того часу я дала обітницю перед Богом, що буду ходити до церкви, поки буду жити, поки мені Господь дасть сили. 1972-го я вже стала дякувати. Запропонував цей послух отець Микола, який на той час правив у цьому храмі вже 45 років. І я погодилася.

Свою святиню селяни ще величають Неопалимою купиною: вогонь воєнних лихоліть, який не раз злизував своїми язиками сільські будівлі, так і не зміг охопити церкву. Її як

могли боронили самі віряни.

– То Божа сила, що та церква зосталася цілою, – мовить далі Анна Литвин. – Під час війни навколо горіли хати. Згоріла неподалік і клібаня велика (хата священника). А церква стояла, як то хтось тримав її посеред вогню. І хоча кулі прорівали її під час фронту, але Господь її нам зберіг.

– Церква залишилася неушкодженою, як Неопалима купина, – приєднується до розмови настоятель Аннозачаттівського храму священник Василь Ревага. – На початку Великої Вітчизняної війни німці, які були гнобителями, були завойовниками, хотіли так само знищити пам'ять людську, те, що людей об'єднувало, – цю стародавню і велику святиню. І знайшлася така жінка, – напевно, була знарядям в руках Божих, – яка вийшла до німців і сказала їм: «Які ви носії культури, (Закінчення на 4 стор.)»

декан протоієрей Іван Бонис, настоятель священник Сергій Зеленько, місцеве духовенство, співав хор із любомльського храму Архістратиґа Михаїла.

***

Єпископ Михаїл побував у Києві, де взяв участь у презентації україномовного видання «Екуменічної хартії», підписаної Конференцією Європейських Церков та Радою Європейських Єпископських Конференцій. Декларативно-рекомендаційний документ визначає напрями співробітництва між Церквами нашого континенту. Також владику долучився до святкових Богослужінь і заходів, присвячених дню ангела Патріарха Філарета.

***

У нижньому храмі кафедрального собору під головуванням владики Михаїла відбулися збори деканів єпархії. Ішлося про поточні справи: річні звіти, запровадження обов'язкових періодичних візитів деканів до правлячого архієрея, введення посад помічників деканів, діяльності нещодавно створеної комісії для перевірки комплектації парафій богослужбовою літературою Київського Патріархату та чистоти православної атрибутики, фінансові питання. Наприкінці владику згідно з указом Патріарха Київського та всієї Руси-України Філарета нагородив канцлера протоієрея Миколу Цапа орденом Святителя Миколая Чудотворця.

***

Єпископ Михаїл взяв участь у черговому засіданні Волинської ради Церков (ВРЦ), яке відбулося в облдержадміністрації. Ішлося про державне фінансування програми паспортизації об'єктів культурної спадщини (діючих культових споруд), обговорювались питання щодо можливості заборони роботи ринків у недільні дні та скасування студентських іспитів у неділі й свята, ефективності роботи групи з запровадження християнської етики в навчальних закладах області тощо. Також Рада Церков схвалила пропозицію владики Михаїла доручити робочій групі розробити та подати на затвердження регламент ВРЦ. На завершення засідання архієрей відповідно до указу Патріарха Філарета нагородив голову облдержадміністрації Миколу Романюка орденом Святителя Миколая Чудотворця.

***

У духовній консисторії єпископ Михаїл відповідно до указу Патріарха Філарета нагородив орденами Святого Юрія Переможця першого заступника голови Ковельської районної державної адміністрації Олександра Місяця і депутата Ковельської міської ради Валерія Кантерука. Як повідомив єпархіальній пресслужбі ковельський районний декан протоієрей Іван Бонис, цих нагород вони удостоєні за великі матеріальні пожертви на будівництво храмів та всіляку підтримку діяльності Київського Патріархату.

***

Єпископ Михаїл освятив Пантелеймонівську церкву в Іваничах. Задумували її як каплицю для медперсоналу та пацієнтів центральної районної лікарні. Але вона розміщується хоч і в приміщенні ЦРЛ, та в центрі селища, тимчасом як храм Покрови Пресвятої Богородиці – на околиці. Тож намір створити каплицю переріс у переконання, що необхідно мати повноцінний, хай і невеликий, дім Божий. Відвідувати його можуть не тільки медперсонал і пацієнти, а й усі, хто прагне спасіння. Основним благодійником при облаштуванні церковці була головна лікарка Лідія Томашевська, допомагали також керуючий районним відділенням «Приватбанку» Сергій Марчук, Віктор Дорошук, чимало інших парафіян. У проповіді на Божественній (Продовження на 4 стор.)

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

«ТРИЄ ЦАРИЄ СО ДАРИ...»

Насправді не царі, як співається в старовинній колядці, а волхви (мудреці) прийшли до Ісуса. Вони принесли Йому дари. Які саме й чому саме ці?

Запитання

Мудреці принесли новонародженому Спасителю золото, ладан і смирну. Зрозуміло, що золото було принесено як Царю. Поясніть, будь ласка, для чого використовується ладан і смирна? Чому волхви принесли їх Спасителю?

Відповідає
священик Андрій Ротченко

Ладан – пахуча смола, яку збирають із деяких дерев і кущів у східних країнах. Його з давніх часів використовують для Богослужіння. Наші прародичі після гріхопадіння, маючи почуття провини перед Богом, почали приносити Йому жертви. Спалювали свої приношення – тварин, рослини, олію – і вірили, що з димом вони піднімаються до Господа. Пізніше в Богослужіннях старозаповітної Церкви спалення ароматичних речовин відділилося в окремий вид жертвоприношення, який отримав назву *кадіння*. Господь звелів Мойсеєві зробити окремий жертвник для кадіння, а також кадилниці, навіть вказав склад суміші пахоців, до якої входив і ладан. Отже, кадіння має небесне походження і здавна благословляється Богом для служіння Йому.

Кадіння займає особливе місце у відправах Православної Церкви. Воно з апостольських часів звершується на Вечірній, Ранній, Літургії та інших службах і требах дияконами, священниками та єпископами. Кадіння здійснюють за допомогою кадила – особливої посудини, яка підвішена на ланцюжках. До цієї посудини з розпаленим вугіллем кладуть ладан, що при згоранні виділяє запашний дим – фіміам. Цим фіміамом кадять престіл, горнє місце (крісло для архієрея у вітарі), жертвник, ікони та інші святині, а також людей – священнослужителів і мирян.

Кадіння і кадило мають таємничий зміст. За тлумаченням святих отців, вогонь, яким горить вугілля, знаменує собою Божественну сутність Ісуса Христа, а саме вугілля – те, що Він

людина. Ладан символізує молитви людей, які підіймаються до Спасителя. Так, як пахуча смола (ладан) перетворюється на духмяний дим (фіміам), так і молитви людей, що приймає Христос, пахощами підносяться до Бога-Отця. Також фіміам символізує благодать Святого Духа, яка сходить на людей завдяки жертві Ісуса Христа.

Кадіння священних предметів – ікон, храму – відноситься до Бога, віддає Йому честь і славу. Коли священнослужителі кадять людей – цим просять у Бога їх очищення й освячення, свідчать про те, що благодать Божа виливається на всіх вірних завдяки хресній жертві Спасителя.

Кадило також знаменує Богородицю як Умістилице Невмістимого. Через Діву Марію запальність Христова пішла по світу. В багатьох молитовних текстах Богородиця називається *Кадилом благовонним*. Безперестанний рух кадила – образ невомних молитов Богородиці за весь світ і людей.

По ходу відправи кадіння набуває інших таємничих значень. Так, на проскомидії (першій, підготовчій частині Літургії) воно знаменує аромати, які принесли в дар Божій Дитині мудреці. На великому вході Літургії кадіння означає пахоці, якими було помазано тіло Христа при покладанні в гріб. Кадіння на початку великої Вечірні на Всенічній нагадує про те, як при створенні світу Дух Божий «ширив над водою». Кадіння на молитві «Господи, я звав» відповідає тим жертвам, які почали приносити люди після гріхопадіння. Кадіння перед читанням Євангелія означає благодать Святого Духа, що вилілась на весь світ через християнську проповідь. Кадіння на Вечірній канону при співі «Чеснішу від херувимів» віддає славу Богородиці і знаменує ту духовну запальність для Бога, якою є Вона Сама і яка поширюється її молитвами й участю у справі спасіння світу.

Ладан дарований Спасителю як Первосвященнику і як Богові.

Смирна, або миро, – смола мирового дерева, яке рос-

те в Аравії та Ефіопії. Вона використовувалась для виготовлення священної олії, якою помазували пророків, для бальзамування мертвих. Її додавали в напій, який давали засудженим на смерть для полегшення їхніх страждань. Господеві смирна дарована як Пророку і як Тому, Хто має померти, але воскреснути.

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Надсилайте їх до редакції на адресу: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1 або телефонуйте – (0332) 72-21-82.

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ЗАМКОВИЙ МОНАСТІР

Продовжуємо розповідь про пам'ятки церковної архітектури краю, яку розпочали в № 12 за 2007 р.

Значну композиційну роль у формуванні образу Луцька відіграє Замковий монастир Різдва Христового. Замковим іменуються тому, що розташований на території колишнього Окільного замку, від якого, на відміну від кремля – замку Любарта, збереглися лиш окремі фрагменти. Він більше відомий як монастир бригіток, де за Польщі та «совєтів» була тюрма. Однак мало хто знає, що мури цієї споруди піднялися на колишній ділянці (погості) православної церкви Святого Якова.

Цей храм уперше згадується в грамоті великого князя Свидригайла у XV ст. На жаль,

чою церквою належав луцькому старості Федорові Янушевичу. В описі Луцького замку 1552 року храм згадується теж.

У другій половині XVI ст. двір на погості церкви Святого Якова займає єпископ Марко (Жоравницький). Пізніше дворцем володіє Олександр Маркович – міський староста.

В інвентарі луцького видавництва 1607 року при описі забудови Окільника зазначено, що від церкви Апостола Якова залишилися тільки сліди мурів. Плац на тому місці було забудовано.

Останнім приватним господарем цер-

(католицький монастир) Святої Бригітти. До Луцька перші черниці ордену прибули 1624 р. Палац Радзивілла мав вежу, яку використовували під тимчасову каплицю. У ній черниці розмістили привезений з собою образ св. Петра в кайданах. Тоді ж вони отримали в дар двір Окільного замку від шляхтича Миколая Єло-Малинського та його дружини Христини Вишневецької. Ціна двору становила 2-3 тис. золотих, так що дарування було досить щедрим.

Збагатілі пожертвами бригітки розпочали активно перебудовувати палац і доповнювати його новим корпусом з бароковим костелом. Згадаймо, що на початку XVII ст. по Волині пронеслася перша хвиля перебудов мурованих православних храмів, щоб надати їм вигляду костелів.

Будівництво кляштора бригіток велось одночасно з сусіднім костелом єзуїтів та більш віддаленою синагогою. На їх прикладі спостерігаємо характерний для того часу прийом – спорудження в місті масивних об'єктів будівель культового призначення.

У межах Окільного замку монастир був третім за розмірами архітектурним комплексом після Троїцької катедрі з допоміжними будинками і єзуїтського колегіуму з костелом. Усі три комплекси розміщувались уздовж стін Окільника.

Остаточно завершили будівництво монастиря 1718 року, проте нищівна пожежа 1724-го завдала значної шкоди його будівлям. Удруге обитель згоріла 1781 року, але численні пожертви посприяли швидкій відбудові, щоправда, уже з ознаками класицизму – архітектурного стилю, який докотився до Волині з країн Західної Європи. Це друга хвиля перебудови церков. Бароко поступилося місцем класицизму. Особливо популярним був тоді й стиль ампір. На фасадах багатьох храмів «наклеюються» своєрідні прикраси – пілястри й антаблементи, надбудовуються трикутні фронтони, замінюються профілі карнизів тощо.

Цегла для будівництва монастиря Святої Бригітти поставлялася з власної цегельні над Глушцем. Тоді ж було вимуровано високу огорожу, яка щільно блокувала дівочу обитель від міста. За ту огорожу та міцні

ворота панни бригітки не допустили луцьких міщан, котрі зібрались загасити вогонь на даху їхнього кляштора 17 травня 1845 року. В результаті величезна пожежа поглинула все місто. Загальні збитки були оцінені в 150 тисяч срібних російських рублів. Їх відшкодування указом Сенату здійснювалося конфіскацією монастирських коштів і маєтків. Ліквідували монастир 1878 року.

На Волині значну кількість скасованих кляшторів було переобладнано під тюрми. Така ж доля спіткала й кляштор бригіток. Коли мешканці Луцька на початку 1890 р. дізналися про таке рішення, то почали писати скарги. З ними розбиралась міська дума. Наводимо витяг з однієї з таких скарг: «Жители города Луцка ... 14 числа настоящего месяца сделали городскому управлению заявление о том, что учреждение в этом месте такого заведения, как тюрьма, не может не привести к ужасу за последствия в отношении безопасности для здоровья и прямо для жизни жителей». Усе ж скарги не вплинули на прийняте рішення і приміщення монастиря було переобладнано під тюрму, а частина костелу – під в'язничну каплицю.

Починаючи з 1890 року, споруда зазнала великих змін: збивається фасадний декор, з боку річки надбудовується третій поверх. Змінюється кількість і форма віконних прорізів вуличного фасаду монастиря.

Наприкінці 1921-го чи на початку 1922 р. польський уряд тимчасово передав монастир римо-католицькій семінарії.

За «перших совєтів» тут знову була в'язниця. У ній 23-24 червня 1941 р. співробітники НКВС і більшовицького партактиву напередодні поспішного відступу Червоної армії без суду і слідства розстріляли, закололи і закидали гранатами від 3 до 4 тис. в'язнів – українських патріотів.

Під час хрущовської відлиги тюрму перевели в інше приміщення, а в монастирі розмістили музичне училище, виробниче об'єднання «Українотехніка» тощо.

Від 2002 року тут засновано православний монастир. Розпочато реставрацію приміщення.

Валерій ШАРАНДІН,
вихованець Волинської духовної семінарії
Світлина ієродіякона ЯКОВА (Мільяна)

який вигляд мала церква, відомостей не збереглося. Поруч із храмом було засновано княжий шпиталь, яким опікувалися, за дорученням Свидригайла, ченці луцьких монастирів. У 1505-1506 роках погост із ще дю-

квища був у 1618-1619 роках ще один луцький староста – князь Альбрехт-Станіслав Радзивілл. На колишньому погості піднялися мури його палацу. Але 1624 року Радзивілл фундує цю будівлю під кляштор

НОВИНИ

(Продовження. Початок на 2 стор.)

Літургії владика наголосив, що з освяченням престолу розпочинається історія Пантелеймонівського храму і його громади. Ця невелика святиня має стати осередком великої віри і стати відчищеною брамою до Неба. Із преосвященним співслужили іваницівський декан протоієрей Ярослав Мельничук, настоятель протоієрей Василь Мельничук та інші священнослужителі. Радість першої відправи розділили голова райдержадміністрації Віктор Березюк, голова райради Людмила Лазаренко, селищний голова Віктор Вілентко.

***

У Різдвяний час єпископ Михаїл очолював святкування в різних парафіях єпархії: 7 січня – у Троїцькому кафедральному соборі (тут із ним співслужили декан протоієрей Володимир Подолець і соборне духовенство, на відправі були голова облдержадміністрації Микола Романюк, міський голова Богдан Шибя, інші високопосадовці); 8 січня – в соборі Різдва Христового у Володимирі (серед багатьох священнослужителів і парафіян у молитві взяли участь декан протоієрей Юрій Пилипець, настоятель протоієрей Микола Удуд, настоятелька місцевого монастиря Різдва Христового ігумення Марія (Ігнатенко), районні та міські очільники); 9 січня – у храмі Апостола, первомученика й архидиякона Стефана, що в Торчині (у співслужінні з деканом протоієреєм Віктором Пушком, рожищенським деканом протоієреєм Василем Шняком, настоятелем протоієреєм Степаном Деленівим та іншими священнослужителями); 13 січня – у храмі Собору Пресвятої Богородиці в с. Забороль Луцького районного деканату (тут владика нагородив хрестом із прикрасами настоятеля протоієрея Віталія Антонюка і вручив нагороди мирянам: від імені Патріарха Філарета – орден Великомученика Юрія Переможця Євгену Кулаєві та голові селищної ради Миколі Ворчинському, а свою благословенну грамоту – Ользі Юсюк); 14 січня – у храмі Святителя Василя Великого у Володимирі (настоятель – протоієрей Тарас Стефура); 19 січня – у кафедральному соборі (після урочистої Служби Божої преосвященний очолив хресний хід на річку Стир і освятив її).

Головна думка всіх проповідей єпископа на цих Службах – необхідність змінювати своє життя під впливом Євангелія. Бо Різдво Ісуса – це початок нашого спасіння, і якщо ми визнаємо Христа Богом, то повинні сповняти Його волю, висловлену в Святому Письмі. «Дозвольмо Господеві вибрати наші душі як Свій вертеп, як Свої ясла. Постановимо собі з кожним роком до Христового Різдва ставати на крок досконалішими. Це буде подарунок Спасителю, з яким ми прийдемо до Нього на Його день народження. Бо не золото, ладан і смирну чекає від нас Божий Син, а наші покаянні душі», – щоразу наголошував архієрей.

Кому ласощі, а кому б і різочку...

Здавна 19 грудня для лучан – свято особливе. Адже святий Миколай, день молитовного спомину якого відзначають християни, це небесний покровитель міста. Тож і цього року, як і завжди, багато вірних зібралось до кафедрального Троїцького собору, де від-

СВЯТИНИ ВОЛИНИ

ЯК НЕОПАЛИМА КУПИНА

Понад 360 років стоїть храм у с. Підбереззя, та тепер... напівпорожній

(Закінчення. Початок на 2 стор.)

коли хочете знищити церкву?!» Напевне, її знання німецької мови (була вчителькою) і врятувало ту святиню.

Нелегко було й за радянського режиму. Храм свого часу належав до УАПЦ, що далося знаки. Отця Івана Концевича, який правив тут з 1936 до 1941 року, і двох його синів за те, що були свідомими українцями, розстріляли в луцькій тюрмі.

– Доповнювати бідний розпис дозволялося лише червоною фарбою. Але найбільше громада натерпілася через те, що храм належав свого часу до автокефалії, яку очолював митрополит Полікарп (Сікорський). Уповноважений у справах релігії наказував завершувати службу о 9-й годині ранку. І в жодному разі щоб не правилось українською мовою, – говорить Анна Литвин. – Тому священник змушений був надійно ховати всі україномовні книжки. А громада нехтувала радянськими вказівками, завдяки чому українська мова у храмі не стихала.

– Церква після війни знову мала гоніння, турботи, тому що обкладалася великими, непосильними податками, – розповідає отець Василь. – За свідченнями парафіян, священник неодноразово виходив і з сльозами на очах казав: «Ще трохи – і церкву закриють, тому що не вистачає коштів». Але люди збирали і щораз оплачували нові податки. Люди розуміли, що поки стоїть у селі храм, існує мораль. І коли накладали на церкву такі великі податки, то нічого дивного немає в тому, що вона не могла розмальовуватися, не можна було купувати якісь дорогі речі для Божого дому. Та церква вистояла і дає надію, що буде існувати й надалі – і як спільнота, і як будівля.

– 55 років не ходила до церкви, – ділиться спогадами парафіянка Анна Мельничук. – То був такий час. Я в бібліотеці працювала. То одразу переслідували, з роботи виганяли. А вже як стала Україна – стала ходити. Уже 15 років, як ходжу до церкви співати. Я і раніше вірила в Бога. Мене мама вчили. Вони ходили до отця, завжди літературу читали, розказували. На роботі до мене комуністи придиралися за віру. Приїжджали з роботи за ікони. То я ікони мусила знати в хаті.

– Колись не пускали в церкву, – десь неподалік чути старосту Івана Кузьмича. – Учителі казали: «Не можна!» Бабуня ж приводили мене. Я любив до церкви ходити. І зараз працюю в церкві.

– Для мене церква – святиня. У телевизор не заглядаю, бо не хочу. Іду сюди Богові молитися. І на роботі була – ходила. У мене така робота була, що могла ходити, – згадує ще одна парафіянка Лікерія Вовчук.

Ділиться спогадами й Олена Кушнір: – Мене батьки з дитинства виховали в такому дусі. Мама мені заплетує коси і ведуть до церкви. Це для нас найсвятіше, що в нас така церква, що вона пережила стільки, перестояла оті всі біди, напади турків, татар... Мене ще змалку навчили, що таке Великий піст. Я коли була мала, то постила зі своїми батьками. І надіюсь, що наші діти теж звернуться до Господа Бога і будуть ходити сюди.

Мусило минути багато років, поки сити-

ація почала змінюватися. Ворота пекельного атеїзму нарешті подолано. Як і дві тисячі років тому, Христос знову розірвав диявольські пута і проклав народу шлях до спасіння. Щоправда, рани в душах людей за давнини, у їх розмовах ще досі відчувається біль минулого.

– Я без церкви не можу тепер, – зі щемом у серці говорить Анна Литвин. – То є святиня така, що тут повинна я бути й повинні бути люди. Але зараз трохи не так воно. Чи то люди так занедбали, чи то не мають часу – трохи менше ходять.

– Церква об'єднувала і буде завжди об'єднувати, – продовжує отець Василь Ревага. – Колись багато людей не мали змоги

йти до храму Божого, не мали змоги вільно вінчатися чи проводити в останню дорогу своїх близьких. Маємо тепер можливість робити все це відверто. Але чому на початку XXI століття храми порожні? І багато людей мають сумнів у тому, чи віра протримається декілька десятиліть. Роздуми багатьох невістні: відійде те покоління, яке ходить у храм Божий, – і церква буде лише пам'яткою для села і для великих свят. Але будь-які спокуси людина повинна долати і відганяти. Чому? Тому що були для Церкви Христової завжди важкі часи. Хоча тепер немає гонінь, як було в XX столітті, майже аж до здобуття Україною незалежності, але є інші чинники – людська байдужість. Але я ніколи не зневірюсь у тому, і завжди ми служимо й молимося, тому що може бути декілька людей, а Богослужіння йде саме заради них.

Мабуть, не дарма Бог дає так, що найдовше серед усіх споруд зберігаються церкви. Вони завжди, мов матір дітей, горнули до себе струджених і немічних, ображених, знедолених, тих, хто впау в відчай. І тепер свою основну роль – духовне лікування – храми аж ніяк не втратили. Це тільки сюди можна зайти з тягарем у душі, а вийти радісним. Тому не дивно, що для багатьох святині стають духовним осередком, осередком єднання, символом їх віри. І тепер храм – духовний осередок селян, які упродовж багатьох століть залишають тут під час покаяння частинку своєї душі. Правда, нині їх значно менше, ніж було раніше. Із двохсот дворів на звичайні Богослужіння приходить чоловік зо тридцять...

Андрій ГНАТЮК

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

«ВІРА БЕЗ ДІЛ – МЕРТВА»

Справжнє добре життя може бути тільки у того, хто має в собі віру Христову. Кажуть, що кожна душа за своєю природою християнська, тобто здатна на добро. Добрі діла – це вияв нашої любові, яка є основою всього християнського життя.

Любов, яка не проявляється у добрих учинках, неправдива. Саме тому Слово Боже го-

ворить: «Віра без діл – мертва». Сам Ісус Христос навчав: «Не кожен, хто говорить Мені: Господи! Господи! – увійде у Царство Небесне, а той, хто виконує волю Отця Мого, що на Небі». Усі люди – Божі творіння і воля Його стосовно нас полягає в спрямуванні нашого життя на добро. Господь наперед при-

(Закінчення на 6 стор.)

булась урочиста Літургія. Її очолив єпископ Луцький і Волинський Михаїл, співслужило численне духовенство. «Хай святий Миколай береже нас і надихає на добрі справи. Просімо Божого благословення й неустанного заступництва цього великого мужа віри», – сказав на проповіді владика. Відтак хресний хід – священнослужителі, семінаристи, миряни – з ковчегом із частинкою мощей цього святого рушив до його статуї, що височіє навпроти міської ради. Там, теж, як завжди, преосвященний очолив молебень до небесного заступника лучан. Проте, на загальний подив, уперше до молебню не приєднався ні міський голова, ні його заступники, ні будь-хто з працівників міськради. На жаль, нині, як і минулими роками, не було й загально-міського культурного заходу на честь патрона «славного града Лучеська», а були хоч по-своєму й цікаві, але невеликі, розрізнені заходи.

Священнослужителі тими днями мали багато труду. Їх чекали у різних закладах і установах. Наприклад, напередодні свята члени Братства бджолярів Волинської землі «Ройовий стан» на чолі зі своїм душпастирем протоієреєм Миколою Цапом, канцлером єпархії, одвідали луцьку школу-інтернат. Вони привітали вихованців з празником і подарували сиротинцю 25 кг меду. Єпархіальний прес-секретар протоієрей Віталій Собко із духовенством кафедрального собору взяв участь у святкуванні, що відбулося в луцькій музичній школі № 1.

На свято старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкорвайний побував у дитячій обласній лікарні. Разом із її капеланом священником Юрієм Крохмалем-Брилевським та іншими священнослужителями він відправив Літургію у лікарняній каплиці. У Богослужінні взяли участь керівництво закладу, медперсонал, понад сто юних пацієнтів та їхні мами й тати. Священники привітали лікарів і дітей з празником, подарували солодощі й іконки.

У Камені-Каширському того дня декан протоієрей Володимир Мицько взяв участь у відкритті районної бібліотеки в новому приміщенні (підприємець Анатолій Сверба доклав чимало старань для цього). Священник освятив приміщення, подарував книгозбірні видання Київського Патріархату і проповідував про значення книги в житті християнина.

Хор Центру християнського виховання дітей і молоді в Луцьку (85 учасників) під керівництвом Тетяни Толочко дав п'ять миколаївських концертів: у педагогічному коледжі обласного центру, середніх школах № 21 (для дітей-сиріт) і № 4, кафедральному соборі Святої Трійці, дитячому санаторію с. Дачне. Директор Центру священник Андрій Ротченков звертався до дітей зі священним повчанням, а роль Святителя Миколая грав випускник Волинської духовної семінарії Володимир Сафатюк. Юні віряни чистими сердечками жваво відгукувались і на пастирське слово, і на пісні, і на сценки.

На жаль, не всі дорослі мають таку щирину віру...

Діяльність консисторії

У грудні Червоний Хрест України провів по всій країні акцію боротьби проти ВІЛ-СНІДУ. Православна Церква не в усьому схвалює методи й форми роботи Товариства у цій ділянці, зокрема, роздачі одноразових шприців, презервативів та невиважених агітаційних матеріалів. Проте з огляду на важливість проблеми старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкорвайний та вихованці Волинської духовної семінарії взяли участь у свічковій ході й мітингу, що відбулися в обласному центрі.

***

На початку січня о. Олександр взяв участь у зустрічі на Волині Вишньовського вогню. Вона відбулась на Театральному майдані Луцька. Вогонь передали хри-

(Закінчення на 6 стор.)

ВАРТО ЗНАТИ

ТАЄМНИЦЯ СВЯТОЇ ВОДИ

Освячена Богом

У 30 років Спаситель світу прийшов із Назарета на річку Йордан до Йоана Предтечі хреститися, щоб виконати все за Законом Божим і показати приклад.

Свято Хрещення Господнього також називається Богоявленням, тому що коли Месія виходив з води, раптом розкрилися над Ним Небеса і Йоан побачив Духа Божого, Який у вигляді голуба спускався на Ісуса, а з Небес почувся голос Бога-Отця: «Це є Син Мій улюблений, у Ньому Моє благовоління». Так Творець явив Себе людям, що Він – Пресвята Трійця, а саме: Бог-Отець промовляв з Неба, втілений Син Божий хре-

стився, а Дух Святий зійшов, як голуб. Також присутні при цьому побачили в особі Ісуса Христа не тільки людину, але й Бога.

У пам'ять про те, що Агнець Божий освятив воду своїм хрещенням, перше велике водосвяття відбувається напередодні празника у храмі, а друге – в саме свято просто неба на річках, ставках, біля криниць.

Шляхи пізнання

Що ж такого є у святій воді? Чому віруючі несуть її додому? Чим же допомагає вона людині?

У Посланні до филип'ян апостол Павло каже: «...І молюся за те, щоб любов ваша ще більше і більше зростала в пізнанні...» Як любов наша повинна зростати в пізнанні? Є дві області знання. Одна та, якою займаються вчені: вони досліджують природу й суспільство, а друга – та, яку осягають люди й зовсім невчені, для сприйняття цього пізнання треба тільки мати щире серце та любов до Бога. У тих, хто схиляє коліна перед Христом, накопичуються величезні, нескінченні знання з безмежної області того невідомого, що не знає і не може досліджувати наука.

Є світ фізичний, а є духовний, де існують закони вічні, закони вищого порядку, не такі, як закони нашого тлінного, тимчасового існування. У духовному світі – невідомі нам сили. Й ці сили, закони з'являлися не раз перед очима людства, коли творив чудеса Господь Ісус і Його великі святі.

Представники науки визнають, що їхні відомості про світ – надто мізерні, а спроби наблизитися до живої таємниці матеріального і духовного життя – недосконалі. Тому знання повинні доповнюватися з іншого джерела – релігії. Видатний фізик, лауреат Нобелівської премії Макс Планк каже: «Релігія і наука зовсім не виключають одна одну, як це вважали раніше і чого бояться наші сучасники. Навпаки – вони узгоджують і доповнюють одна одну... якщо обидві (релігія і природнична наука) вимагають для свого обґрунтування віри у Бога, то для другої (науки) – в кінці усього мислення. Для релігії Він фундамент, для науки – вінець світоспоглядання».

Нові дослідження та вічна таємниця

Доктор Масару Емоту з японського міста Йокогама, засновник Корпорації міжнародного управління охорони здоров'я, всебічно вивчає таємниці води.

Його дослідження, що включають фотографування відмінностей між кристалами води після спрямування на неї добрих та поганих думок, відкрили, що вода... має пам'ять: вона відповідає позитивно на високоморальну інформацію, стаючи чистою, і негативно – на аморальну, стаючи брудною. Учений довів, що вода – найкращий провідник вібрації, а без вібрації не може бути життя.

Схожість між предметами з однаковою вібрацією означає те, що вони можуть пере-

давати енергію один одному. Доктор Емоту продемонстрував це, вдаривши по одному із двох однакових камертонів. Потім заглушив той, по якому було нанесено удар, щоб показати, що камертон, до якого не доторкались, у той момент сильно вібрував і одержав енергію.

Людина також володіє вібраціями та енергією, розлад в її роботі виражається у хворобливому стані.

«Від повноти серця уста промовляють», – читаємо в Євангелії від Матфея. Коли священик і миряни моляться, коли кожне слово виливається з серця, то через віру й любов до Бога ми об'єднуємося з Ним, Його сила та святість передається й нам, подібно до того як ми гріємося на сонці і від його світла й тепла стаємо світлі й теплі.

Так освячується вода, вона стає цілющою.

Дослідники кажуть, що енергія і вібрація здорової клітини концентруються у рідині, тож коли ця вода попадає в організм, він одержує «інформацію здоров'я» і хворий одужує. Те, що свята вода має цілющу енергію та вібрації, вчені довели, тільки відповісти «чому?» вони не можуть.

Але якщо вчені тільки зараз довели, що свята вода оздоровлює, то віруючі люди давно зрозуміли й використовують ці надприродні властивості освяченої води.

Валерій ШАРАНДІН, вихованець
Волинської духовної семінарії
Світлина Ігоря БОРОДАВІНА

НАШЕ МИНУЛЕ

КРАХ ЛЮЗІЙ

Українське Православ'я у Другій світовій війні

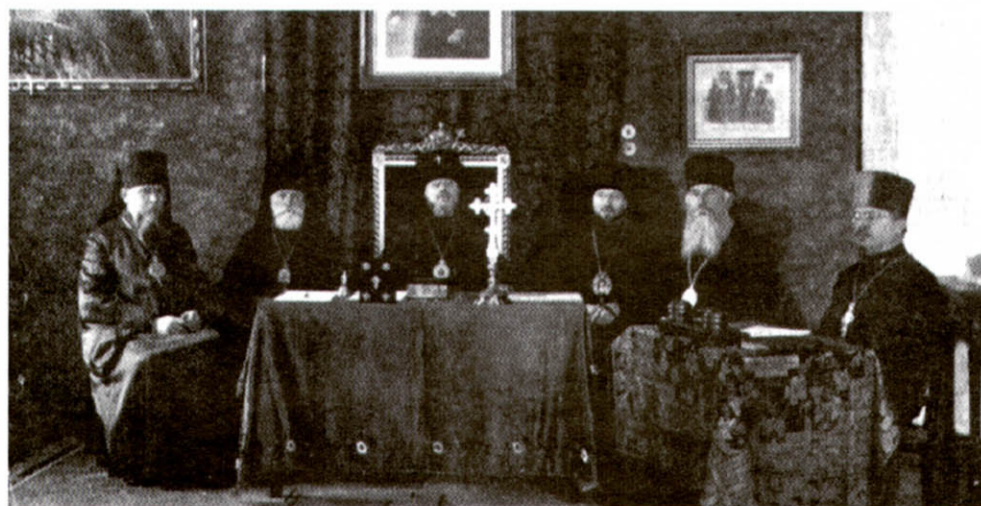
У статті «Під прицілом» (№ 10 за 2007 р.) автор вів мову про церковні справи на початку війни. У цій публікації він продовжує розповідь.

Після висвят єпископів Никанора (Абрамовича) й Ігоря (Губи) у лютому 1942 року в Пінську відбувся Собор єпископів канонічної УАПЦ, на якому було ухвалено приймати в свою юрисдикцію духовенство і вірних тієї УАПЦ, яку очолював із 1921 року митрополит Василь Липківський. Щоправда, згодом це рішення було виправлено. Цей же Собор призначив владик Никанора та Ігоря заступниками Адміністратора УАПЦ з осідком у Києві.

Через транспортні труднощі воєнного часу владика прибули до Києва лише 13 березня 1942 року. Вістка про прибуття нововисвячених українських єпископів з великим піднесенням рознеслася не тільки по Київщині, але й по інших землях України. 15 березня обидва владика в співслужінні з духовенством відправили рідною мовою Службу Божу в Андріївському соборі. До єпископів невпинно зверталися люди з парафій, щоб висвятити їм священників. Ще на Пінському Соборі передбачалася трудність із висвятою священнослужителів на Сході України при відновленні церковного життя, знищеного безбожною владою разом з винищенням безлічі духовенства. Тому цей Собор ухвалив, що у разі необхідності можна відновити давню традицію Української Церкви – висвяту по кілька кандидатів на одній Літургії. Цю практику й було впроваджено Великого посту 1942 року в Києві. Упродовж трьох місяців перебування єпископів Никанора й Ігоря на українських землях було висвячено 122 священники.

Ще наприкінці 1941 року Собор єпископів-автономістів направив львівського архієрея Пантелеймона (Рудика) до Києва, який заснував тут декілька десятків парафій. І коли прибули українські єпископи, то це стривожило його. 18 березня у своїй відозві він зазначав: «Приїхало до вас, до Києва, двох єпископів, Никанор та Ігор, котрих прислав Луцький єпископ Полікарп, не маючи на те жодного права канонічного... і що ці єпископи увійшли в молитовне

єднання з священниками ієрархічної висвяти митрополита Липківського...» Владика Пантелеймон закликав народ цих єпископів не приймати. На підставі цієї відозви розпочалася боротьба автономістів проти автокефалістів, головним мотивом якої стала неправда щодо походження нового українського єпископату. 30 квітня 1942 року єпископат Автономної Церкви звертається до православних України з посланням, де прирівнює відновлену УАПЦ до Церкви митро-

Собор єпископів, який відбувся у лютому 1942 р. в Пінську. Зліва направо: єп. Никанор (Абрамович), архієп. Полікарп (Сікорський), архієп. Олександр (Іноземцев), єп. Юрій (Коренастов), єп. Ігор (Губа), прот. М. Житинський

полита Липківського, закликає не мати з ними церковного спілкування.

Німецький райхскомісаріат розумів, що УАПЦ буде підсилювати національну свідомість українців і їхнє прагнення до відновлення незалежності. У політичні плани німців самостійність України не входила – вони планували половину українців знищити фізично, а другу половину перетворити на рабів. Тому вони не були зацікавлені допомагати Українській Автокефальній Православній Церкві, їм було вигідніше підтримувати автономістів, які не поділяли змагань свідомих українців. Неприхильне ставлення німецької цивільної влади в Києві

до УАПЦ, яке проявилось ще до приїзду сюди українських єпископів в акті закриття нею 11 лютого 1942 року Української Церковної Ради, відразу ж було проявлено загарбниками і до прибулих владик. Їм влада заявила, що населення вже має тут православного російського єпископа Пантелеймона, а інших не потребує. Так відразу німецька влада, яку українці прийняли були за «визволителів», стала в церковному житті Києва на стороні противників УАПЦ.

Вихід владика Полікарпа зі складу Російської Православної Церкви й очолення ним Автокефальної Церкви на окупованих німцями українських землях викликало великий спротив з боку РПЦ. На її думку, таким учинком він «выразил непримиримую ненависть к советскому режиму...» Патріарший місцеблюститель митрополит Московський і Коломенський Сергій у своєму зверненні зазначав: «...в самом деле Сикорский в 1932

номної Церкви – єпископ Веніамин (Новицький) та о. Федір Юркевич. На цій конференції начальник політичного відділу Нестлер у присутності референта з релігійних справ Майнке повідомив, що німецька влада на Східній Україні в Православній Церкві визнає два «напрямки»: автокефалістський, яким керує архієпископ Полікарп, і автономістський, з керівництвом у Москві, який очолює архієпископ Олексій. Зазначалось також, що влада не втручається в суперечки канонічного характеру, не надає переваги одним над іншими і що кожна релігійна громада має право вільного вибору, до якої з Церков їй належати. Одночасно наказувалось припинити полеміку між двома юрисдикціями в об'їзниках (циркулярах) до духовенства.

Автономісти такими рішеннями не були задоволені, а вимагали, щоб німецька влада визнала за Православну Церкву в Україні саме їхню. Конференція в Рівному засвідчила, що факт церковного розколу був вигідний для німецької влади. Високопреосвященний Полікарп звертався до митрополита Олексія листом від 9 травня 1942 року із закликом возз'єднатися, де зазначав: «Ваш крок такого поєднання без сумніву благословенний буде цілим народом, благословить його і майбутній історик, як крок церковно-мудрий і патріотичний».

Отже, незважаючи на деякі поступки, окупаційна адміністрація чинила всілякі перешкоди розвитку нашої Церкви. Літом 1942 року забороняються Богослужіння у великі православні свята, а в неділі німці вимагали закінчувати їх до 8-ї години ранку, щоб люди йшли працювати на окупантів. Де правилася Служба Божу у свята, німці зі зброєю в руках людей розганяли, а священників наказували церкву замкнути. Були випадки насильства щодо священників. Ієрархи зверталися зі скаргами, але це не допомагало. Матеріальне становище духовенства німців зовсім не цікавило. Траплялось, що навіть хліб з панахид відбирався. Обмежувався влік слухачів пастирських і дяківських курсів, а згодом їх закрили. Релігію по школах священникам викладати заборонили. На жодне церковне видання німецька адміністрація в Україні дозволю не дала.

Протоієрей Микола ЦАП,
канцлер єпархії, викладач Волинської
духовної семінарії, настоятель парафії
Великомученика Юрія Переможця в Луцьку

НОВИНИ

(Закінчення. Початок на 2, 4 стор.)

стианським громадам різних конфесій члени української скаутської організації «Пласт». Священик виголосив проповідь на різдвяну тему, зазначивши, що цей вогонь символізує вишнєвську зорю, яка з'явилася під час народження Спасителя. Тож нехай ця прекрасна акція надихає усіх учасників гідно готуватися до зустрічі з новонародженим Месією.

У Любомльському деканаті

У дитячому садку № 1 Любомля відбувся перший урок християнської етики й моралі. Три-, чотирирічні малюки розповідали про свої добрі справи (символом кожної був листочок на деревці), оповідали казки тощо. Запрошений священник Віктор Возняк, любомльський декан, навчав діток азів християнської віри. Такі уроки поки що проходять нерегулярно, але у районі, де навіть по школах це нема уроків християнської етики, вже це можна вважати певним досягненням.

Кілька тижнів по тому о. Віктор із хористами районного будинку культури та іншими аматорами співи побував на Холмщині, в Дорогуську (Польща), на запрошення віта цього села. Він привітав поляків із Різдом Христовим, побажав Божого благословіння братньому народові. Колядники з Любомльщини разом із римо-католиками радували присутніх у дорогуському будинку культури віншуванням народженого Спасителя.

У Братстві

Щороку Волинське крайове братство Святого апостола Андрія Первозваного (Луцьке Хрестовоздвиженське) напередодні празника свого небесного покровителя влаштує благодійницькі вечори. Наприкінці минулого року захід, що відбувся в народному домі «Просвіта» обласного центру, було приурочено до 390-ліття створення Братства, тож не обійшлося без урочистої частини. Очільник волинських братчиків Андрій Бондарчук нагадав про віхи його історії, а заступник голови облдержадміністрації Віталій Максим'юк, радник голови облради Володимир Блінов, голова Всеукраїнського православного братства Апостола Андрія Первозваного Олександр Гудима та інші вітали всіх присутніх із ювілеєм і нагородили активістів Братства. Потім відбувся благодійницький концерт, спрямований на збір коштів для побудови Свято-Андріївського храму в с. Струмівка Луцького районного деканату.

У Локачинському деканаті

У школі с. Кисилін відбулося віншування людей похилого віку, інвалідів і одиноких, організоване працівниками соціальної служби та дирекцією школи. З Божим благословенням і пастирським словом до учасників заходу звернувся настоятель місцевої парафії Архистратига Михаїла священник Іван Квік, зазначивши, що Церква несе духовну відповідальність за таких людей, завжди молиться за своїх духовних дітей. За прикладом Христа Спасителя ми повинні мужньо, з вірою і смиренням нести свій хрест. З уст дітей звучали духовні пісні й молитви, які розчулили серця і викликали сльози радості. Особливо були вдячні присутні працівникам соціальної служби О. Ковальчук і Л. Колодійчук, які багато працюють, аби скрасити життя цих своїх ближніх.

«Бог багатий милосердям»

16-17 січня пройшов Третій різдвяний телерадіомарафон «Бог багатий милосердям» – спільний благодійний проект Волинської ради Церков (ВРЦ), облдержадміністрації, облради й Волинського телебачення. Упродовж дня в прямому ефірі транслювали виступи церковних творчих колективів і збирали пожертви на потреби дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. Від Київського

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

«ВІРА БЕЗ ДІЛ – МЕРТВА»

(Закінчення. Початок на 4 стор.)

готував діла, щоб ми їх виконували, як навчає апостол Павло. Ми отримали від Бога особливі засоби, щоб розрізнати добрі справи та злі. Це закон. Внутрішній закон – це совість, а зовнішній – Божі заповіді.

Дехто помилково думає, що не знаючи Закону, гріха не вчиниш. Та незнання закону не звільняє від відповідальності. У такому разі треба жити за совістю, розрізняючи добре та зле. Обізнані ж із законом живуть по закону. Церква навчає, що для виконання Закону існують три добродійства: це молитва, піст і милостина. Також є сім діл милосердя для душі і сім – для тіла. Діла для душі: 1) повернути грішника; 2) навчити незнаючого; 3) порадити у сумніві; 4) втішити засмученого; 5) терпіти кривду; 6) прощати образи; 7) молитися за живих і мертвих. Тілесні діяння: 1) голодного нагодувати; 2) спраглого напоїти; 3) нагого зодягнути; 4) подорожного прийняти; 5) хворому допомогти; 6) в'язня відвідати; 7) померлого поховати.

Ці вчинки не вимагають якихось надмірних зусиль, а є лиш врегулюванням нашого ставлення до ближніх, тобто любові. Бо любов до Бога є лицемірною без любові до ближніх, навіть і ворогів. У цьому полягає перевага Християнства. У Євангелії від Луки сказано: «Любіть своїх ворогів, добро робіть тим, хто ненавидить вас». І це аж ніяк

не суперечить словам ап. Павла: «Поки маємо час, усім робімо добро, а найбільш – одновірним».

Багато хто називає себе віруючим. Та з Біблії бачимо, що одної віри недостатньо. Потрібно ще й виконувати волю Божу, тобто бути вірним. Адже говорить Святе Писання: «І демони вірують і трясуться від страху, бо знають, що чекає на них». Отже, навіть коли ми бачимо, що навколо нас діється зло і здається, що всі у ньому погрузли, не владаймо у відчай. Не потрібно й думати, що один в полі не воїн. І до останнього подиху намагаймося чинити добро, як цього навчає Божа і людська мудрість. У Другій книзі Мойсея написано: «Не будеш з більшістю, щоб чинити зло, і не будеш прихилитись до більшості, щоб зламати правду».

Добротворення з нашого боку має бути безкорисним, безкінечним і неперебірливим. Так, щоб підсумком нашого життя були слова з Послання ап. Павла до Тимофія: «Подвигом добрим потрудився я, шлях подолав, віру зберіг. Наостанку мені призначається вінець праведності, якого мені дасть Господь, Суддя праведний. І не тільки мені, але й усім, хто прирешть Його полюбляти».

Священик Віктор ЛІПЧИК,
настоятель парафії
Покрови Пресвятої Богородиці в
с. Хорохорин Луцького районного деканату

БЛАГОДІЙНІСТЬ

«БАЧИВ Я ДУХА,
ЩО СХОДИВ, ЯК ГОЛУБ...»

Рожевий голуб пурхав у небі. Він неквапом летів, наближаючись до Лілії. Ніжні розпространі крила наче хотіли обійняти дівчину і мовби світилися проти ранішого сонця...

Задзвенів будильник. Прокидаючись від прекрасного сну, дівчина подумала: день сьогодні має бути гарний.

Однак звичайний понеділок звичайно розпочався і звичайно тривав. Після роботи разом з подругою Оленою Лілія збиралася на день народження до товаришки. Подарунки уже запаковані, дівчата – в троллейбусі.

Неподалік сидить старенька жіночка, якій поважний чоловік намагається пояснити, як доїхати до центру і з'ясував, де живуть родичі бабусі. Однак вдаючись погано.

Олена долучилася до розмови.

«Ой, диткі, оце приїхала до Луцька з Переспи, до дочки, та завидна знала, куди йти, а тепер темно, то й не розберу. Я бувала, бувала в Луцьку, знаю, де моя Лілія живе: отак до собору, а потім по головній вулиці, та майже в кінець, – там її будинок стоїть, дочка моєї. Звати її Лілія, а по батькові Андріївна, а мене звати Марія. Коло будинку – аптека. Мені б до тієї аптеки, а там уже знайду. Я вже стара, маю 80 років, з цілком ходжу, а Лілія моя теж на пенсії». Однак адреси бабця не знала.

– Що робити? Не покинемо ж її саму, треба допомогти, – вирішили без вагань дівчата, і в центрі допомогли старенькій вийти. Сідати на лавку на зупинці – холодно, вітер. Зайшли до аптеки і присіли там.

Розпитавши прізвище бабиної доньки, Лілія швиденько подзвонила братові, що мав повну базу телефонів Луцька. Однак такого абонента в базі не було.

– Що робити? Може, до міліції звернутися по допомогу? – майнула думка.

До аптеки саме зайшов чоловік у міліцейській формі. Лілія підійшла до нього, схвилювано пояснюючи ситуацію, спитала: «Як бути? Допоможіть нам, тож ніч надворі. Бабуся старенька, шкода її, допоможіть!»

Відповідь шокувала: «...Вам що, більше всіх треба? Відправляйте її додому!» І гореміліціонер, лайнувшись, похапцем вийшов з аптеки.

– Куди ж тепер? Ходімо до собору, там точно такого не почуємо. – І потихеньку пішли,

тримаючи попідруки стареньку.

Крок за кроком, від аптеки до собору за п'ятнадцять хвилин – дійшли. У духовній консисторії, що перед святиною, світилося, було незамкнено.

– Чи можна до вас завести бабцю стареньку? Вона заблукала, приїхала до Луцька, адреси ж дітей не знає, – очі Олени благали про допомогу. – Вона надворі, ми посадили її на лавочці.

Обережно завівши бабцю, дівчата посадили її на стільчик і пішли. «На забаву», – подумалося.

Розпитавши бабусю докладніше, я почала телефоном шукати її родичів. Назване прізвище – нечесте, однак служба 09 запевнила, що такого абонента в Луцьку немає. Колега запропонував пошукати у телефонних довідниках. Дійсно, немає. Але є таке ж, але з м'яким знаком, є ініціали «Л. А.», є й адреса! Це ж і аптека поруч, і в кінці «головної вулиці»!

На тому кінці дроту, почувши про маму в консисторії, донька і охнула, і знітилась. «Бабця наша в соборі, їду за нею!» – це уже не мені, а домашнім.

– Слава Богу, бабцю! Іде ваша Лілія за Вами! – кажу.

Рипнули двері – а на порозі наші красуні: вони не на забаву пішли, ходили до супермаркету купити їсти для старенької (власним коштом!), це й попросили там підігріти – щоб смачніше було.

Вістку, що донька вже їде, було сприйнято на «ура!» Раділи всі – і бабця Марія, і дівчата, і ми.

Дочекалися приїзду дочки, передали стареньку з рук у руки.

– Мені сьогодні наснився рожевий голуб. Літав... – промовила Лілія.

Подруги гарно, чемно попрощалися і пішли. У нас наче світло притишили.

Ця подія сталася 3 грудня 2007 року. Героїні – Олена Хохлова та Лілія Самойлюк – працюють у ДП «Волинстандартметрологія». Спаси вас, Господи, Олено та Ліліє!

Юлія СПІРИНА, завідувачка
видавничого відділу єпархії «Ключі»

Патріархату виступили хор луцької парафії Воздвиження Хреста Господнього та творчий колектив студентів Волинського інституту ім. В. Липинського МАУП. Їхні різдвяні піснеспіви та вертеп завершили пряму трансляцію марафону з обласного академічного муздрамтеатру ім. Т. Шевченка. Підбив підсумки благодійного дійства єпископ Михаїл як головуючий ВРЦ. Він підкреслив важливість благодіяння для християнина незалежно від конфесійної належності й закликав волинян проявляти милосердя насамперед до найбільш потребуєчих цього.

У Луцькому
районному деканаті

На території Баївської сільради містяться три села і дві церкви: у Городищі-1 – Київського Патріархату (настоятель священник Богдан Лисак), у Баєві – Московського, а в Цеперіві жодної культової споруди ніколи не було і немає, тож його мешканці завжди відвідували Баївський храм. Поступово люди тут, як і повсюди, доводять думки, що між обома Патріархатами немає жодної різниці, крім політичної. Торік на День Перемоги душпастирі УПЦ КП і УПЦ МП разом стояли біля обеліска загиблим у центрі Баєва. А цього року 9 січня городищанський священник освятив баївський дитсадок з нагоди відкриття молодшої групи, добродійцем якого він був. Панотець також подарував дитсадку ікони, діткам – солодощі й образки. (До речі, торік на день святого Миколая він теж провідував тут малюків.)

А за декілька днів, на Водохреще, 20 січня, цеперівці на чолі з депутатом сільської ради Миколою Левчуком попросили о. Богдана відвідати їхнє село. Річ у тім, що тут є овіяна переказами Кринична гора, з-під якої б'є цілюще джерело. Тож священник освятив його та окропив йорданською водою присутніх вірян та їхні оселі. Жодної протидії з боку громади УПЦ МП під час усіх цих візитів не було. Так крок за кроком Київський Патріархат здобуває вплив у цьому куточку Волині і так вимощується шлях до єдності розділеного Українського Православ'я.

Аж до загину

Вони прагнули Небесного Царства, але любили й земну Батьківщину. Тому коли більшовицька навала загрожувала українській столиці, київські студенти і їхні наставники стали на захист свободи. Символ тієї борні – бій одного із загонів під станцією Крути, де майже всі триста наших бійців загинули.

Як і щороку, 29 січня священнослужителі Троїцького кафедрального собору відслужили панахиду по героях Крути. Її очолював старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний. Було чимало вірян, зокрема представники обласної та міської влади.

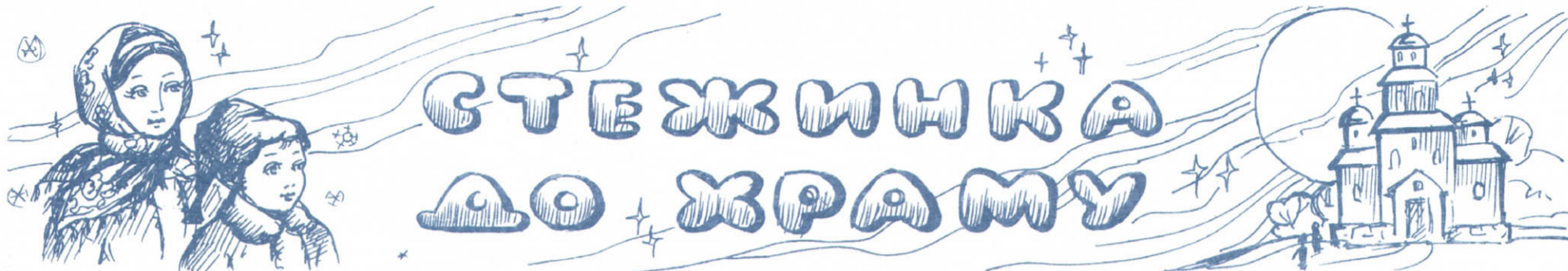
Помінальні Богослужіння по звитяжним юнакам відправляли і в інших парафіях Волині. Зокрема, як повідомила єпархіяльній прес-службі Тетяна Мельничук,

в Іваничах молитву провели на міському майдані. Разом зі священником парафії Казанської ікони Божої Матері протоієреєм Василем Мельничуком героїв пам'янули представники місцевої влади та громадськості.

Підготували Віктор ГРЕБЕНЮК,
прот. Віталій СОБКО
Світлина Володимира МОЛЯВЧИКА,
Тетяни МЕЛЬНИЧУК

КАЗКА

ПРО ЧОЛОВІКА, ЯКИЙ ПРАЦЮВАВ НА РІЗДВО

В одному далекому селі мешкав дуже бідний селянин. Своєї землі він мав геть мало, а жила його родина з того, що він із жінкою наймитували. Того року по всій країні був неврожай, тому нікому не були потрібні робочі руки, бо нічим було платити за працю. Злидні та голод панували в оселі бідняка. Хоч бери та жєбрати йди. Наближалось Різдво, а в хаті – ані шматочка хліба. Тільки діти голодні плачуть.

Пішов чоловік у поле, щоб не чути цього, і сам заплакав із відчаю. Коли це йде дорогою гарно вбраний пан, зупинився та й питає:

– А чого це ти, чоловіче, плачеш посеред поля?
– Бо нема нічого їсти, діти голодні, а ніхто не наймає, щоб хоч гроша заробить.

– То я тебе найму. Вийдеш завтра очерет косити біля озера. Якщо весь до вечора скосиш, то дам тобі золотий і торбу харчів.

– Але, пане, завтра ж Різдво – великий празник. Хіба вам конче, щоб я завтра скосив очерет?

– Е, як ти не хочеш найматися, а хочеш празникувати, то ще невелика твоя нужда, чоловіче!

Згадав селянин своїх голодних дітей і подумав: «Який же то празник, коли вдома хліба ні крихти? Господь мені простить, як я один день попрацюю, зате на вечір матимемо що їсти, тоді й будемо святкувати».

– Добре, пане, я завтра стану до праці.

Наступного дня встав чоловік ще поночі, помолвився, щоб Бог йому простив, що він у Різдво найнявся на роботу, та й пішов до озера за селом косити очерет. Косить і плаче, та молиться тихенько, щоб змиливався Господь над його сім'єю, не дав з голоду загинути. Усе скосив ще за дня, сів на камені та чекає. Уже й вечоріє, а того пана все нема й нема. Спонуціло – немає нікого. Зрозумів чоловік, що обдурив його пан, не буде ніякої платні, тільки даремно день згаяв і празник Божий переступив. Гірко заридав він, бо така біда, що хоч зараз лягати й вмирати, уже ніякої надії в нього не залишилося. Надумав він утопитися – он озеро близько, – щоб додому ні з чим не йти. І не помітив, як підійшов до нього подорожній:

– Чому це ти, чоловіче, так гірко плачеш? Чи в тебе яке лихо сталося? То всякому лиху можна зарадити...

– І не питай, добродію, про мою біду. Не вродив хліб цього року в нашій краї, не змогли ми з жінкою заробити на прожиття. Різдво, Божий празник, а в нас уже два дні вдома ні крихти хліба. Голодні діти плачуть. Оце найняв мене якийсь пан очерет косити. Я цілий день пропрацював, зневажив свято велике, а він надурив мене й не заплатив. Я коли тут із косою ходив, лише про одне думав: як дітей увечері нагодувати. А тепер хоч додому не вертайся.

Подорожній із жалем подивився на бідного чоловіка та й питає:

– А ти щиро жалкуєш, що вийшов працювати в день Різдва Христового?

– Ще й як жалкую, добродію!

– То не плач більше. Господь добрий, Він не залишить твоїх дітей голодними. Ось тобі торба, в ній хлібина та трохи сала. А скоро й роботу знайдеш. Працюй чесно, молися Богові й більше не знатимеш нужди. Тільки коли станеш заможним,

не забувай про бідних.

І подорожній пішов своєю дорогою, а радісний чоловік побіг додому.

Його жінка і діти нарешті попоїли. Поїли хліба та ще з салом! І така була радість у тому домі на Різдво, що аж ангели на Небесах тишилися. А того, що було в торбі, вистачило тій родині доти, доки знайшов чоловік працю.

Минуло кілька років, минули й злидні. Став цей селянин справжнім господарем. Спершу він пам'ятав про наказ дивного подорожнього й допомагав бідним і злидним, подавав милостину, нікому не відмовляв у шматку хліба чи у проханні про роботу. Та плинув потроху час і забув той чоловік, як це – бути голодним самому й чути голодний плач своїх дітей. Від багатства зачерствіло його серце.

Одного разу влаштував він на Різдво велику гостину – святковий обід. Приїхали до нього інші багачі. Страв наготували стільки, що аж столи від наїдків гнуться. Музики весело грають, гості їдять, п'ють, господаря хвалять. Коли це прибігають слуги:

– Там коло вашого порога жебрак стоїть, милостину просить.

– Ет, женить його геть! Я його на обід не кликав! Ніколи мені з торб'ями панькатися! – махнув рукою багатій.

Прогнали слуги жебрака. Тільки дочка того хазяїна як угледіла, яку кривду чинить батько в день Різдва Христового, то взяла хлібину та винесла тому старцеві. Наздогнала його й перепросила:

– Прости ради Різдва Господнього, чоловіче, що не можу тебе в хату пустити. Візьми з собою цей хліб! Сама знаю, як то бути в голоді й холоді, та ще й на Божий празник. Помолися за мою душу і за мого батька.

Жебрак пильно подивився на неї, усміхнувся та перехрестив дівчину:

– Нехай Господь збереже твоє серце завжди чистим і щирим, дитино, та приведе тебе у Своє Царство! – та й пішов собі.

А в будинку тривав святковий обід. Уже й гості, й господар почали п'яніти. Коли це знову прибігають слуги, злякани-злякани, аж тремтять:

– Там коло ваших воріт стоїть карета, з неї вийшов такий вельможний пан, що, може, герцог, а може, й сам принц!

Вибіг господар вітати гостя: хоч і нежданий це гість, але ж почесний. Уклонився низенько, а той подивився на нього сумно й суворо й каже:

– Не зайдіть до твого дому, бо знаю, яка в тебе гостинність. Годину тому я вже стояв біля твого порога, але ти не відчинив мені.

– Коли це сталося, пане? Коли я бачив вас і не схотів одчинити?

– Я стояв біля твого порога в жебрацькому лахмітті й просив милостину. Але в тебе серед твоїх наїдків не знайшлося для мене якогось шматка хліба, щоби передати через слуг, навіть ради святого Різдва. А тепер, коли ти побачив мене в позолоченій кареті, то сам вийшов за поріг вітати, ще й уклоняєшся низенько.

Соромно стало чоловікові, що бідного зневажив, а перед вельможним схилився, а ще більше соромно, що у день Різдва Христового такий гріх учинив. Одрозу протверзів. А вельможний пан веде мову далі:

– Ходімо в поле, я тобі дещо покажу.

Вийшли вони за село, наблизились до озера, де багато років тому косив цей чоловік очерет на Різдво, бо вдома плакали голодні діти й не було шматка хліба.

– Чи пам'ятаєш, як ти тяжко працював того різдвяного дня? Як плакав і молився, щоб Господь уберіг твоїх дітей від

голодної смерті? А твій наймач не прийшов і не заплатив? – спитав той вельможа.

Чоловік ствердно хитнув головою, ще більш соромно йому стало перед тим паном, але й диво його бере: звідки той знає? А вельможа раптом перетворився на того доброго незнайомця – подорожнього, який залишив йому тоді торбу з хлібом і салом.

– Як пам'ятаєш, то дивися, я ще тобі дещо покажу. Твій наймач тоді прийшов і платню приніс!

Давній добродій махнув рукою – і чоловік побачив себе тодішнього: як сидів на камені й чекав, і як гасла його надія, і як уже думав утопитися з відчаю. А потім побачив того пана, що його найняв. Виявляється, той стояв поряд і ждав. Придивився чоловік уважно – аж то чорт.

– Упізнав свого наймача? Він платню тобі гарну приготував – прийшов твою душу занапастити.

Злякався чоловік, упав перед дивовижним незнайомцем навколішки:

– Скажи мені, добродію, хто ти, що двічі врятував мене тоді від смерті? Прости мені зневагу, та наругу, й невдячність мою, що ними я тебе сьогодні образив! Я щиро жалкую за вчиненим!

– Бачу, що жалкуєш, тому й простив тобі! – Й у цю мить ясне неземне світло осяяло таємничого подорожнього. І побачив чоловік, що перед ним Сам Господь стоїть, ще грізніший і гарніший, ніж на образах у церкві малюють. – Я давно простив тобі й життя Своє поклав за твою душу. Тож аби ти знову не занапасти її, не матимеш більше ніколи багатства, а щоденно зароблятимеш свій хліб у трудах. Але й тяжкої нужди та голоду не знатиме твоя родина, бо таки знайшлося у ній кому подати бідному хлібину. Працюй чесно, молися Богові та пам'ятай про бідних! – промовив Спаситель до того чоловіка і зник у світлі слави небесної.

А чоловік розплакався та й пішов додому. Уже й багатства йому не шкода, так соромно перед Богом за свій гріх: і за невдячність, і за зажерливість, і за гордість, і за нехтування бідним, і за нову зневагу Різдва Христового – цього разу не через нужду, а через пишноту.

Ні гостей, ні слуг в обійсті вже не було. Не було й самого обійстя і гарного будинку. Знову стояла на тому місці стара халупа.

Трохи пожурилася жінка, що знову треба ставати до

щоденної роботи, трохи повередавали діти, що вже звикли до розкоші, але врешті життя ввійшло у звичайний плін. І справді, не зазнав той чоловік більше ніколи великого багатства, проте і хліб завжди був у нього на столі, хай і здобутий тяжкою щоденною працею. Уже ніколи не забували в його родині про ще бідніших і нужденних, і завжди шанували свята Господні. Та найщасливішою в тій сім'ї була старша дочка, бо кожен день її життя осявала Божа любов і благословення.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ВІДГОМІН ІЗ МИНУЛОГО

Празник святителя Миколая Чудотворця в селі Лахвичі Любешівського деканату 19 грудня 2007 року був не схожим на попередні свята.

Рівно 64 роки тому тут сталася велика трагедія. У ніч із 18-го на 19-те грудня 1943 року в село прийшли загоны НКВД і влаштували масове побоїще. Вони шукали воїнів УПА, «бульбашів», як тут їх називають. Нікого не шкодуючи, не оминули жодної хати. Кого спалили сплячими, кого вбивали з гвинтівок – усього загинуло близько 50-ти людей. Тієї ночі забрали всю худобину, спалили майже всі хати. Дехто втік, дехто заховався в льосі – їхні свідчення можна послухати і записати для нащадків.

Страшне було і вранці: ті, хто залишилися живими, збирали трупи своїх односельчан. Вони їх складали на фуру (віз), везли вулицями, а слідом текла річечка крові.

Багато ще можна писати про страшні часи війни. І от 19 грудня 2007 року з ініціативи обласної організації Конгресу українських націоналістів у Лахвичах було встановлено пам'ятний хрест. У пам'ять тих, хто тоді був

невинно убієнний, і в пам'ять для наступних поколінь, щоби не забували тієї дати.

У дерев'яній капличці декан священник Юрій Устимчук, настоятель священник Олег Куліш та священник Микола Серет із парафії

с В'язівно відправили Божественну Літургію, після якої відбувся хресний хід до Миколаївського храму, що будується. Там установили й освятили хрест, відслужили панахиду, згадавши поіменно всіх убитих.

Після цього слово було надано голові районної ради Валерію Панасюку, першому заступникові голови райдержадміністрації

Олександрові Ніщику та голові сільської ради Світлані Губарик. Вони висловили співчуття родинам загиблих і пообіцяли допомогти в будівництві храму.

Своє минуле розповідали Микола Марчик і Ярина Сінчук, котрим того далекого 43-го було 7 років. Дещо вони пам'ятають самі, дещо розповіли їм ті, хто тоді залишився живим.

На панахиду приїхав ветеранський хор «Посвіт» із Луцька, який співав почергово із місцевим церковним хором. А потім усіх присутніх запросили до будинку культури на концерт-реквієм.

Настоятель о. Олег подякував усім, хто не залишився осторонь людської біди, хто зміг розповісти правду, яку замовчувала радянська влада. І насамкінець попросив кожного внести свою лепту в будівництво церкви, щоби вже наступного року молитися не на снігу й морозі, а в стінах храму возносити свої прохання до Царя Небесного.

Олеся КУЛІШ,

с. Лахвичі Любешівського деканату

ВІТАННЯ

Висвяти

Іподиякона Мар'яна Нестера 1 грудня 2007 р. висвячено на диякона, а 9 грудня – на священника;

диякона Анатолія Корнійчука 20 січня 2008 р. висвячено на священника;

іподиякона Сергія Поврозника 27 січня висвячено на диякона.

Нагороди

Протоієреїв Ігоря Бігуна та Євгена Рябця, священників собору Різдва Христового у Володимирі, 8 січня нагороджено палицею;

протоієрея Василя Мурала, настоятеля парафії Святого Йоана Хрестителя в с. Прилуцьке Ківерцівського дек., 20 січня нагороджено хрестом із прикрасами.

Ювілеї

Священнику Олександрові Сеніву, настоятелю парафії Святителя Василя Великого в с. Боголюби Луцького райдек., 1 лютого – 30 років;

священнику Олегові Корчинському,

настоятелю парафії Апостола і євангеліста Луки в с. Вигуричі та Великомученика Димитрія Солунського в с. Загаї Луцького райдек., 25 січня – 30 років;

священнику Андрієві Басарабі, настоятелю парафії Різдва святого Йоана Хрестителя в Ковелі, 26 січня – 5 років священничого слуння;

священнику Миколі Главацькому, настоятелю парафії Святої Трійці в с. Уховецьк і Апостола Йоана Богослова в с. Стеблі Ковельського райдек., 29 січня – 35 років;

протоієрею Василеві Мичку, настоятелю собору Благовіщення Пресвятої Богородиці в Ковелі, 1 лютого – 10 років священничого слуння;

священнику Андрієві Голубу, настоятелю парафії Апостолів Петра

й Павла в с. Берегове Рожищенського дек., 2 лютого – 5 років священничого слуння;

протоієрею Василеві Мельничуку, священникові парафії Казанської ікони Божої Матері в Іваничах, 12 лютого – 30 років;

священнику Юрієві Пікулі, настоятелю парафії Рівноапостольного князя Володимира у Володимирі, 15 лютого – 35 років;

священнику Богданові Лисаку, настоятелю парафії Святителя Миколая Чудотворця в с. Городище-1 Луцького райдек., 15 лютого – 5 років священничого слуння;

протоієрею Олександрові Безкорвайному, старшому капеланові єпархії та священникові кафедрального собору Святої Трійці, 17 лютого – 30 років;

протоієрею Тарасові Манелюку, цуманському деканові та настоятелю парафії Святого Йоана Хрестителя в Цумані, 17 лютого – 30 років.

Щиросердечно вітаємо священнослужителів із вагомими життєвими подіями!

тою, душевністю він завоював повагу і любов парафіян. «Тож сердечно дякуємо й низько вклоняємося нашому настоятелю й усій його родині, – пише до газети за дорученням громади Валентина Ніколайчук. – Бажаємо міцного здоров'я, добробуту, успіхів у розбудові нашої святині та Божого благословення на многії літа!»

ОФІЦІЙНО

Марію Максименко звільнено від обов'язків бухгалтерки Волинської духовної консисторії, а **Олену Шевчук** призначено на цю посаду (укази № 125 і 126 від 4 грудня 2007 р.).

Протоієрея Івана Бониса звільнено від обов'язків любомльського декана (указ № 128/1 від 10 грудня 2007 р.).

Священника Віктора Возняка призначено любомльським і шацьким деканом (укази № 127 від 10 грудня 2007 р. та № 130 від 20 грудня 2007 р.).

Протоієреїв Юрія Зінчука та Ігоря Бігуна призначено помічниками володимирського декана (укази № 128 і 129 від 20 грудня 2007 р.).

Священника Володимира Лозинського призначено настоятелем парафії Апостола Филипа в с. Зміїнець Луцького райдек. (указ № 131 від 27 грудня 2007 р.).

Священника Святослава Ньюно призначено настоятелем парафії Святої Трійці в смт. Головно та Великомученика Пантелеймона Цілителя в сс. Гуменці, Сильно, Будники, Крушинець Любомльського дек. (укази № 1 і 2 від 15 січня 2008 р.).

Священника Тараса Свистовича звільнено від обов'язків настоятеля парафії Вознесіння Господнього в с. Копачівка Рожищенського дек., а **священника Мар'яна Нестера** призначено на цю посаду (укази № 4 і 5 від 24 січня 2008 р.).

Священника Руслана Нестера звільнено від обов'язків завгоспа Волинської духовної консисторії, а **іподиякона Віталія Сарапіна** призначено на цю посаду (укази № 6 і 7 від 24 січня 2008 р.).

ПОДЯКА

Ревний трудівник

Минулого року в Нововолинську було освячено місце для будівництва Хрестовоздвиженської церкви. Священником призначено Віталія Голяна. За вересень–грудень очистили територію, заклали фундамент, закупили цеглу. Спершу Богослужіння проходило просто неба. Тож о. Віталій вирі-

шив побудувати капличку. Її спорудили за листопад–грудень. Це все зроблено в такий нечувано короткий строк завдяки цілеспрямованості, великим старанням священника і його сім'ї. Треба зазначити, що будівництво проводиться за їхні кошти: на жаль, поки що спонсорів немає, а пожертви малі. Завзятістю, трудолюбством, добро-

ОГОЛОШЕННЯ

16 лютого та 8 березня – паломництво до почаївських святинь: **Лавра – лаврський скит – монаше кладовище – джерело праведної Анни**. Зголошуватися до 15 лютого на першу поїздку й до 7 березня – на другу. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 35 грн.

23 лютого – проща до святинь Володимирів: **собор і монастир Різдва Христового – Юр'ївська церква – Василівська церква – Успенський собор – Зимненський монастир**. Зголошуватися до 22 лютого. Виїзд о 7.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 21.00. Вартість поїздки 35 грн.

1 березня – Богомілья до святинь Рівненщини: **монастир у Дермані** (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – **собор в Острозі** (мироточива ікона) – **монастир у Межиріччі** (чудотворна ікона) – **джерело Св. Миколая в Гільчі** – **монастир у Городку** (чудотворна ікона, частинка гробу Богородиці). Зголошуватися до 29 лютого. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 40 грн.

Докладніша інформація та реєстрація – за тел. (03322) 5-42-50. Увага! Найближчим

часом буде змінено номер телефону паломницької служби єпархії. Новий номер – (0332) 71-83-77.

Якщо Ви бажаєте отримати відповіді на запитання, практичні поради з християнського життя, почути змістовне тлумачення Біблії, – запрошуємо в нижній храм кафедрального собору Святої Трійці на **духовні заняття священника Андрія Ротченкова**. Початок о 15 годині щонеділі.

У приміщенні редакції (Луцьк, Градний узвіз, 1) можна замовити літературу видавництва «Ключі», «Українське біблійне товариство», «Свічадо». Докладніша інформація про це за тел. 72-21-82.

Виконуємо реставрацію та розпис храмів, а також реставрацію, позолоту, посріблення євхаристійних наборів: чаш, дискосів, лжиць і т. ін. Тел. (050) 660-53-19.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

ВОЛИНСЬКІ
ЄПАРХІАЛЬНІ
ВІДОМОСТІ

Свідоцтво про державну реєстрацію:

ВЛ №219 від 03.08.2004 р.

Віддруковано в МП «Зоря»

м. Луцьк, просп. Волі, 2, тел.: 8 (03322) 4-60-38

Наклад 7500 пр. Ціна за домовленістю.

Зам. № 11 від 8.02.2008 р.

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Часопис Волинської єпархії Київського Патріархату

Передплатний індекс 91241

Засновник і видавець –

Управління Волинської єпархії Української

Православної Церкви Київського Патріархату.

www.pravoslavja.lutsk.ua

Адреса редакції: 43025, м. Луцьк,

Градний узвіз, 1. Тел./факс: (0332) 72-21-82

pres-sluzhba@ukr.net

Головний редактор Андрій ГНАТЮК

Редакційна колегія:

прот. Віталій СОБКО (заст. головного редактора), **свщ. Андрій РОТЧЕНКОВ** (редактор дитячої сторінки), **Ірина ДАЦЮК** (художній редактор), **Віктор ГРЕБЕНЮК** (літературний редактор і коректор), **Віктор НУМЕРЖИЦЬКИЙ** (верстка, ТЗОВ «ІНЦІАЛ»), **Галина МЕЛЬНИК** (набір).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів публікацій, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.